

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ԳՈՐԻՍԻ ՅՈՒ. ԲԱԽՇՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԹԻՎ 3 ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ

Ուսումնական հաստատության անվանումը

Զ Ե Կ Ո Ւ Յ Ց

ԹԵՄԱ _____ Ինտեգրված դասերի նշանակությունը և կազմակերպումը
ՀԵՂԻՆԱԿ _____ Լուսինե Բաղդասարյան

Քննարկվել, հավանության է արժանացել

մեթոդախմբի անուն _____ նիստում: Արձանագրություն թիվ _____ :

Մեթոդախմբի անուն _____ Մարգարիտա Պետրոսյան
(ստորագրություն) (ազգանուն, անուն)

Տնօրենի տեղակալ _____ Արաքսյա Առստամյան
(ստորագրություն) (ազգանուն, անուն)

- Ներածություն
- Ինտեգրված դասերի նշանակությունը
- Ինտեգրված դասերի կազմակերպում
- Ֆրանսիական օժանելիք
- Հետազոտական արդյունքներ
- Եզրակացություն
- Գրականության ցանկ

Ներածություն

«Ինտեգրում» (Integr-ամբողջ) - լատիներենից թարգմանաբար նշանակում է՝ վերականգնում, համալրում, մասերի միավորում մեկ ամբողջի մեջ՝ ոչ թե մեխանիկորեն, այլ փոխադարձ ներթափանցմամբ: Արդի ժամանակաշրջանի ուսուցման առանձնահատկություններից է գիտելիքների ինտեգրման միտումը: Ուսուցումը անձնավորության գիտակցությունը ձևավորելու և զարգացնելու հատուկ կազմակերպված գործընթաց է: Այն իրականանում է ուսուցման տարաբնույթ մեթոդներով, որը որոշակիորեն կարգավորված գործունեություն է՝ մանակավարժի և սովորողի ուսուցման նպատակներին ուղղված: Այժմ խիստ կարևորվում է, ոչ միայն աշակերտների, այլև ուսուցիչների մասնագիտական ու որակական կարողությունները: Ինտեգրման խնդիրը ոչ միայն մի քանի գիտությունների ուսումնառության ընդհանուր տիրույթների ցուցադրումն է, այլև դրանց կապի միջոցով շրջակա աշխարհի միասնականության ցուցադրումը: Ինտեգրված դասի ընթացքում կարելի է ինտեգրել մանակավարժական գործընթացի ցանկացած բաղադրիչ՝ նպատակ, բովանդակություն, ուսուցման մեթոդ և միջոց: Տարբեր է նաև ինտեգրված դասերի տևողությունը: Բայց առավելաբար օգտագործում են երկու կամ երեք դասաժամ՝ միավորված մեկ դասի մեջ: Ցանկացած ինտեգրված դաս նպատակ ունի դուրս գալու մեկ առարկայի նեղ շրջանակներից: Այսպիսի դասի կազմակերպմամբ կարելի է հաղթահարել խնդրի մակերեսային և ձևական ուսումնասիրությունը, ընդլայնել ինֆորմացիան, փոփոխել ուսումնասիրության շրջանակները, խորացնել հասկացողությունը, հստակեցնել հասկացություններն ու օրենքները, ընդհանրացնել թեման, միավորել սովորողների փորձն ու դրա ըմբռնման տեսական մասը, համակարգել ուսումնասիրված նյութը:

Ինտեգրված դասերի նշանակությունը

Ինտեգրված դասերը հնարավորություն են տալիս ձևավորելու հստակ պատկերացումներ ուսուցանվող նյութի մասին, ցույց տալու միջառարկայական կապերը, դրդում են սովորողներին հետազոտական գործունեության, արթնացնում հետաքրքրություն առարկայի նկատմամբ: Ինտեգրված դասերի համար կարևոր է նյութի ընտրությունը, ուսումնական միջոցների բազմազանությունը. ոչ բոլոր դասերը կարելի է անցկացնել ինտեգրված մեթոդներով: Կարևոր է նաև ինտեգրված դաս անցկացնող ուսուցիչների պատրաստվածությունը, հոգեբանական համատեղելիությունը: Ֆրանսերենն այն առարկաներից մեկն է, որն ամբողջությամբ ներծծված է միջառարկայական կապերով: Այս առարկայի դասավանդումը դպրոցում նպաստում է սովորողների մոտ աշխարհայացքի ձևավորմանը, մարդու բարոյական վարքի դաստիարակումը շրջակա միջավայրի նկատմամբ:

Թեմայի արդիականությունը - Միջառարկայական կապերի իրականացումը ֆրանսերենի ուսուցման գործընթացում ունի շատ մեծ կարևորություն: Հանրակրթական դպրոցում դասավանդվող առարկաների ուսումնասիրման ընթացքում միջառարկայական կապերի կիրառման անհրաժեշտությունը գործնականմանկավարժության դժվար խնդիրներից մեկն է: Ինտեգրված դասն իր բնույթով զարգացնող է, բովանդակությամբ՝ բազմաբաղադրատարր:

Թեմայի խնդիրները - Գիտությունների և արտադրության ինտեգրացման մեր ժամանակներում առաջնակարգ նշանակություն է ստանում գիտությունների համագործակցությունը՝ միջառարկայական կապերի պահպանումով: Քանի որ ուսումնական առարկաները ուսուցանում են գիտությունների հիմունքները, ուստի հրատապ է դառնում նաև ուսուցման գործընթացում միջառարկայական կապերի իրականացումը: Ուսուցման արդյունավետությունը բարձրացնում են ոչ թե մեխանիկորեն սերտած ինտեգրացված տեղեկություններով, այլ՝ իրականությունը, միջառարկայական կապերով: Ուստի դասապրոցեսի ընթացքում միջառարկայական կապերի պահպանումն ունի բազմաբովանդակ խնդիրներ՝ սկսած աշակերտների մոտ գիտելիքների, կարողությունների, հմտությունների ձևավորումից, վերջացրած՝ աշակերտի մոտ ակտիվ մասնակցություն ցուցաբերելու ցանկություն սերմանելուց:

Թեմայի նպատակները - Շատ կարևոր է ճիշտ որոշել, թե որ թեմաներից կարելի է կազմակերպել ինտեգրված դասեր, որտեղ կարող ենք պահպանել միջառարկայական կապեր, և որն է մեր դասի գլխավոր նպատակը: Երբ որոշված է ընդհանուր նպատակը, արդեն առարկաների բովանդակությունից ընտրվում են միայն այն տեղեկությունները, որոնք անհրաժեշտ են նպատակին հասնելու համար: Մեր նպատակն է սովորողին ուղղորդել, սովորեցնել հետազոտել, ստեղծագործել, որոնել, դասը յուրացնել

հետաքրքիր ու ոչ ստիպողական մեթոդներով: Այսպիսով, ինտեգրված դասը դառնում է նաև գրավիչ դերախաղ, քննարկում, ոչ թե զուտ գիտելիքների ծավալի հաղորդում:

Թեմայի նշանակությունը – Միջառարկայական կապերի ստեղծումը ֆրանսերենի դասաժամերին ունի բազմակողմանի նշանակություն: Այն ապահովում է աշակերտների բազմակողմանի զարգացում, հաղորդվող նյութի արագ և հեշտ յուրացում, աշակերտների մոտ հետաքրքրասիրության մեծացում, սեր առարկայի հանդեպ: Նմանօրինակ դասերն արթնացնում են աշակերտների մոտ ակտիվ մոտեցում ուսուցանվող նյութին և միաժամանակ դասաժամն անցնում է ավելի աշխույժ և հետաքրքիր:

Ինտեգրված դասերի կազմակերպումը

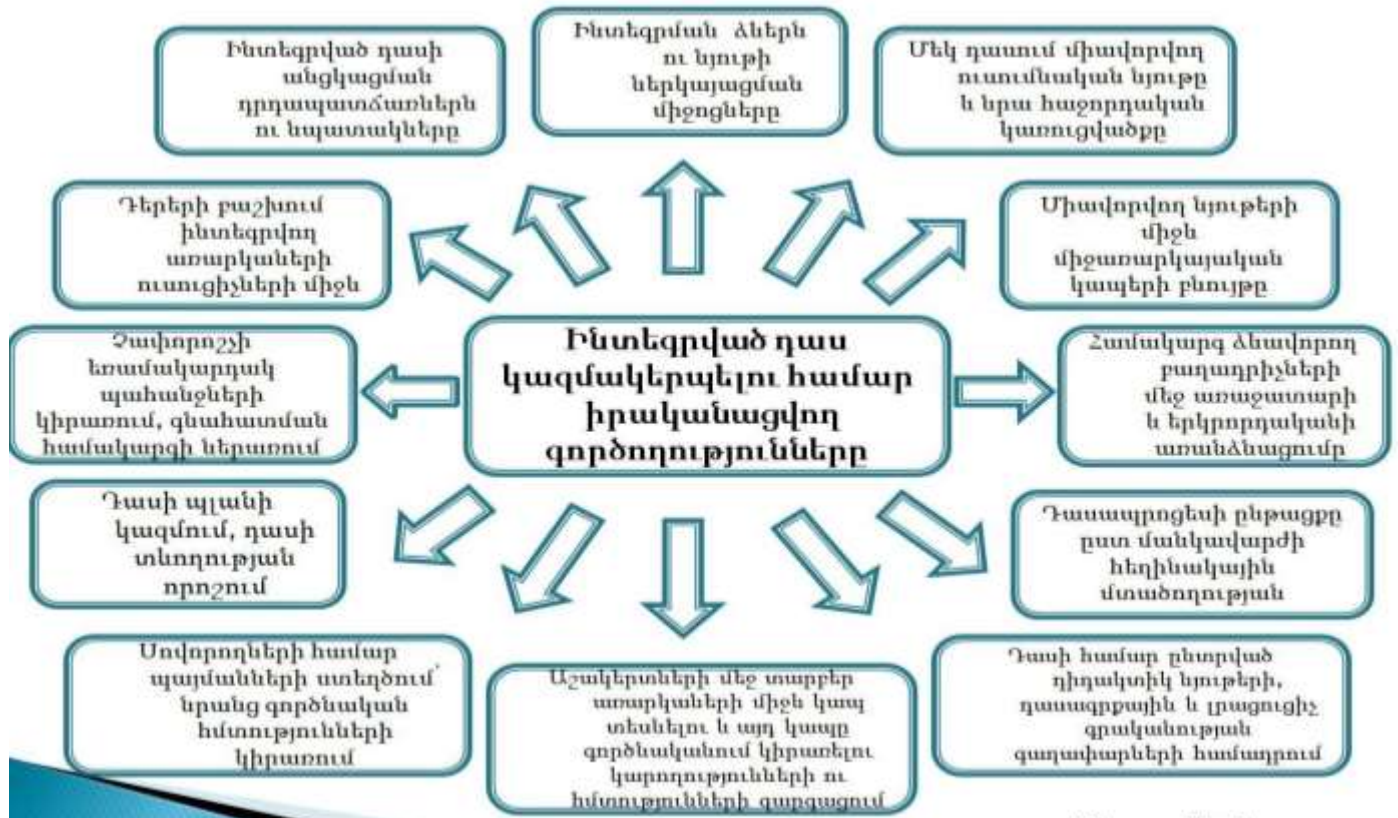
Ինչպե՞ս կազմակերպել ուսումնական գործընթացը: Ինտեգրված դասերի կազմակերպումը պահանջում է մանրակրկիտ պլանավորում, ուսումնական նպատակների հստակ սահմանում և ուսուցիչների համագործակցություն: Արդյունավետ դասեր իրականացնելու հիմնական քայլերն են՝ թեմայի ընտրություն, որը պետք է հետաքրքիր և արդիական լինի աշակերտների համար, ուսումնական պլանի մշակում, նյութերի և ռեսուրսների ընտրություն, աշակերտների ներգրավում դասապրոցեսին, գնահատման ձևերը և արդյունքների վերլուծություն: Սովորեցնել օտար լեզու միայն ավանդական մեթոդներով՝ կիրառելով առավելագույն տեսական գիտելիքներ, հնարավոր չէ: Անհրաժեշտ է ստեղծել պայմաններ աշակերտի բնական ճանաչողական գործունեության զարգացման համար և նրա ինքնահաստատմանը անհատական փորձի կուտակման միջոցով: Վերջին տարիներին իրականացված ուսուցիչների մասնագիտական զարգացման դասընթացներում ներկայացվել են ուսուցման ակտիվ և համագործակցային մեթոդները: Դրանց կիրառումը այսօր կարևոր է, քանի որ ուսուցումը հնարավոր չէ առանց դասապրոցեսին սովորողի ակտիվ մասնակցության: Աշակերտները պետք է հնարավորություն ունենան անհատական, զույգերով, փոքր ու մեծ խմբերով աշխատելու, ինչը հնարավորություն կտա ուսումնական գործընթացը դարձնել բազմազան եւ ոչ ձանձրալի: Նոր ուսումնական միջավայրում աշակերտները պետք է հնարավորություն ունենան աշխատել ոչ միայն ուսուցչի, այլև միմյանց հետ:

Այս նախապատրաստական գործունեության ընթացքում ուսուցիչը որոշում է.

- ինտեգրված դասի անցկացման իր դրդապատճառներն ու նպատակները
- համակարգ ձևավորող բաղադրիչների մեջ առաջատարի և երկրորդականի առանձնացումը
- ինտեգրման ձևերն ու մեթոդները
- միավորվող նյութերի միջև կապերի բնույթ
- նյութի հաջորդականության կառուցվածքը
- նյութի ներկայացման միջոցները
- դերերի բաշխումը ինտեգրվող առարկաների ուսուցիչների միջև
- տվյալ դասին սովորողների ուսուցման վերահսկման ձևերն ու տեսակները
- աշակերտների մեջ դպրոցական տարբեր առարկաների միջև կապ տեսնելու և այդ կապը գործնականում օգտագործելու կարողությունների ու հմտությունների զարգացում
- սովորողների համար պայմանների ստեղծում՝ կիրառելու իրենց գործնական հմտությունները, ստեղծագործելու կարողությունները, ինքնադրսևորվելու՝ միաժամանակ ձեռք բերելով կայուն գիտելիքներ
- աշակերտների բանավոր խոսքի, ստեղծագործական մտքի, լսողական հմտությունների զարգացում
- դասի պլանի կազմում, դասի տևողության որոշում
- ըստ մանկավարժի հեղինակային մտածողությամբ իրականացված սցենարի դասապրոցեսի ընթացք
- ըստ չափորոշչի եռամսկարդակ պահանջների, գնահատման համակարգի ներառում

Պարզ և հստակ ձևակերպելով դասի նպատակը՝ ուսուցիչը հավաքում է մեկ դասում միավորվող ուսումնական նյութը, այսինքն՝ որոշում է ինտեգրման բաղադրիչները: Դա արվում է համագործակցող ուսուցչի հետ: Այս փուլում հավաքվում են միայն ուսումնական թեմաներն ու դրանց առանձին մասերը, որոնք պետք է կազմեն ինտեգրման բովանդակային հիմքը: Այստեղ դրսևորվում է նաև ինտեգրմանը մասնակցող ուսուցիչների փոխհամաձայնությունը: Նրանք սկսում են վերլուծել ընտրված նյութը և

բաժանում են այն երկու մասի՝ հիմնական և օժանդակ: Հիմնական նյութը դառնում է դասի համակարգ ձևավորող բաղադրիչը: Այսպիսով, ելնելով ինտեգրված դասի տեսակից և ինտեգրվող առարկաների դասերի տիպերից, ուսուցիչները համատեղ կազմում են իրենց դասի նպատակները՝ զուգակցելով ընդհանուրը մասնավորի հետ, շաղկապելով ինտեգրվող նյութի բովանդակությունները տարբեր առարկաների տեսանկյուններից: Կախված նրանից, թե ինչ ձևով է տեղի ունենում ինտեգրումը (հավասարապես ինտեգրվում են երկու կամ ավելի առարկաներ, ինտեգրման ժամանակ գերակայությունը տրվում է մեկ առարկայի, իսկ մյուսը դառնում է օժանդակ, օգնող առարկա և այլն), կազմվում է դասի պլանը, որոշվում է դասի տևողությունը : Պլանի մեջ հստակորեն ներկայացվում է քայլերի հաջորդականությունը, պարզորոշ կերպով ընդգծվում են առաջատար և օժանդակ

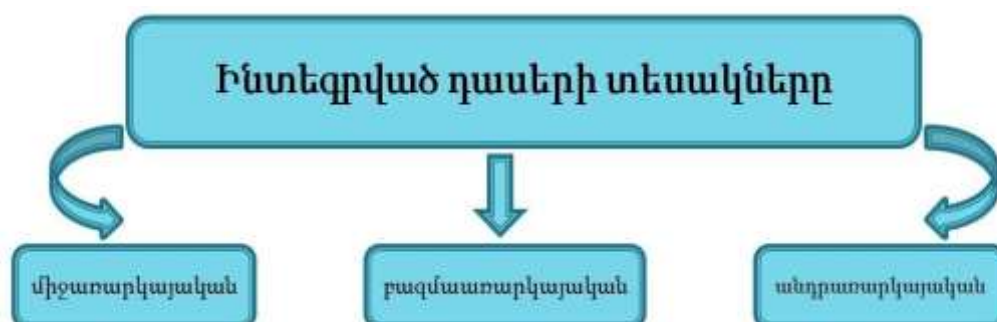

Գծապատկեր 1

առարկաները: Ինտեգրված դասն արդյունավետ անցկացնելու նախապայմաններից ամենակարևորը դասի ճիշտ պլանավորումն է, որի մեջ, ըստ չափորոշչի եռամակարդակ պահանջների, պետք է ներառվի նաև գնահատման համակարգը:

Ժամանակակից մանկավարժական գրականության մեջ տարբերակվում են միավորված (ինտեգրված) դասերի հետևյալ տեսակները.

- միջառարկայական - (երկու առարկաների միջև՝ օր. ֆրանսերեն-քիմիա)
- բազմաառարկայական -(երկուսից ավել առարկաների միջև օր. Ֆրանս.-քիմ.-կենսաբ.)
- անդրառարկայական -(մասնագիտացված տվյալ առարկայի ներսում)

Միջառարկայական կապերի ստեղծումը օտար լեզվի դասաժամերին ունի բազմակողմանի նշանակություն: Գրեթե բոլոր դասաժամերին, մենք ստեղծում ենք միջառարկայական կապեր:

Այս տիպի դասերը կարելի է անցկացնել տարբեր առարկաներից: Ինտեգրված դասերը միավորում են տարբեր առարկաների մասնագետների ուժերը և ստեղծում միջառարկայական կապերով հարուստ դասերի օրինակներ: Այս թեմայի նպատակն է ընդգծել ինտեգրված ուսուցման նշանակությունը կրթության որակի բարձրացման գործընթացում՝ օգտագործելով միջառարկայական կապերը: Կրթական համակարգում շարունակաբար կատարվող բարեփոխումները պահանջում են նոր մեթոդոլոգիական մոտեցում կազմակերպչական և բովանդակային նշանակության խնդիրների լուծման ժամանակ, որը կնպաստի կրթության որակի բարձրացմանը: Սույն թեմայի նպատակն է ներկայացնել ուսուցման գործընթացի կազմակերպման ձևերից մեկը, որն իրականացվում է ինտեգրված ուսուցման օգնությամբ: Կարևորելով ուսուցման գործընթացի ճիշտ կազմակերպման նշանակությունը՝ կներկայացնեմ ինտեգրված ուսուցման տեխնոլոգիայի կիրառման իմ փորձը:

Ֆրանսիական օժանելիք

Նախագծի անունը՝ ֆրանսիական օժանելիք

Հիմնահարցը՝ զարգացնել ժամանակակից աշխարհի մարտահրավերներն ընդունելու կարողություններ և արժեհամակարգ

Նախագծի սկիզբ՝

Նպատակներ

- Ամրապնդել ստացած գիտելիքները ,
- խրախուսել դրանց կիրառումը,
- արդիականացնել, արժևորել աշակերտների գիտական կանխատեսումները,
- ստեղծել արդյունավետ համագործակցելու պայմաններ,
- ստեղծել դասարանական առողջ մթնոլորտ
- առաջարկել վերհանվող խնդրի վերաբերյալ տարբեր լուծումներ

Խնդիրները

- Օժանելիքի ստացման աղբյուրների իմացություն
- Օժանելիքի աղբյուրների առավելությունների և թերությունների բացահայտում
- Օժանելիքի ստացման հնարավորությունների կանխատեսում ՀՀ-ում

Լրացուցիչ

- Կոնկրետացնել հանձնարարությունը:
- Ապահովել ուսումնաօժանդակ նյութերով:
- Նախագծային աշխատանքը վերահսկել՝ չթելադրելով սեփական կարծիքը:
- Աշակերտներին ինքնուրույն աշխատելու հնարավորություն տալ :
- Օգնել, որպեսզի խմբի ավագները ճիշտ գնահատեն խմբի անդամների կարողությունները:

Վերջնարդյունքները

- Հիմնովին տարբերակել օժանելիքի ստացման տարբեր բույրերի աղբյուրները:
- Հստակ ներկայացնել օժանելիքի առավելությունները և թերությունները:
- Կատարել կարճաժամկետ և երկարաժամկետ կանխատեսումներ՝ ՀՀ-ում օժանելիքի ստացման հնարավորությունների մասին:
- Հիմնավորել սեփական կարծիքը:
- Ուշադիր լսել ընկերներին, որպեսզի վերջում կարողանան գնահատել:

Առավելությունները

- Անձնական ինքնատիպություն և ոճՀաճելի բուրմունք
- Հանգստացնող և էներգետիկ ազդեցություն
- Մաքրության զգացում
- Հիշողությունների ստեղծում

- Մաշկի խնամք
- Ընտրության բազմազանություն
- Կոմերցիոն և մշակութային արժեք
- Շահութաբերություն
- Կայուն բաղադրիչներ /մինչև 11 ժամ/

Թերությունները

- Օծանելիքի սխալ ընտրություն
- Ալերգիկ ռեակցիաներ
- Քիմիական նյութերի ազդեցություն
- Գին և որակ
- Չափից շատ օգտագործում
- Կարճատև ազդեցություն

Հետազոտման արդյունքներ

Որպեսզի պարզենք և ավելի ցայտուն արտահայտենք միջառարկայական կապերի արդյունավետությունը օտար լեզվի դասաժամերին, ներկայացվել է ինտեգրված դասերի հիման վրա աշակերտների շրջանում անցկացված սոցիալական հարցման օրինակ, հարցմանը մասնակցել է 20 աշակերտ: Այս թեմայի շրջանակներում մշակվել են հարցեր՝ համադրելով ավանդական ու միջառարկայական կապերով ինտեգրված դասերը, ստացված արդյունքները վերլուծվել են, որոնց հիման վրա ստեղծվել է դիագրամ: Այս վերլուծությունից պարզ է դառնում, որ սովորողները կարևորում են միջառարկայական դասերը և ավելի ոգևորված ու հետաքրքրությամբ են մոտենում այս տիպի ուսուցման պրոցեսին:

Սոցիոլոգիական հարցման հարցաթերթիկ

Հարցերը	Այո	Ոչ	Չգիտեմ	Չեմ կարևորում
1. Տեղյակ եք ինտեգրված դասերի մասին:				
2. Ձեր դասապրոցեստում նախկինում կիրառվում էին ինտեգրված դասեր:				
3. Ձեզ դու՞ր են գալիս միջառարկայական կապերով հարուստ, ինտեգրված դասերը:				
4. Կուզենայի՞ք բոլոր առարկաներից անցկացնել բազմաառարկայական ինտեգրված դասեր:				

Եզրակացություն

Այսպիսով, կատարված հետազոտական աշխատանքի շրջանակներում պարզեցինք, որ միջառարկայական կապերը հզոր խթան են հանդիսանում ոչ միայն գիտելիքի յուրացման, կարողությունների և հմտությունների ձեռք բերման, այլև՝ կայուն արժեհամակարգի ձևավորման համար: Արժեքային համակարգի ձևավորումը խիստ կարևոր է ցանկացած առարկա դասավանդելիս, դրանից անմասն չի նաև ֆրանսերենը: Կարծում եմ, որ կիրառելով միաժամանակ ավանդական ու նոր ինտերակտիվ մեթոդներ, կարելի է ապահովել բարձր արդյունավետություն ցանկացած առարկայի դասավանդման մեջ: Իսկ համադրելով միջառարկայական կապերը, կարելի է ստանալ լավագույն արդյունք: Միջառարկայական կապերը բարձրացնում են նաև աշակերտների մոտ գիտելիքների, կարողությունների, հմտությունների յուրացումը և ստեղծում արժեքների լայն համակարգ: Որքան էլ գնահատելի ու կիրառելի է անցյալի փորձը, միևնույն է, փոփոխություններն անխուսափելի են, որովհետև դպրոցն ու ուսուցիչը միշտ գործել են կոնկրետ արժեքային համակարգում, կոնկրետ ժամանակում և միջավայրում:

Ամփոփելով՝ հավելեմ, որ ինտեգրված ուսուցման միջոցով դասի գործընթացի կազմակերպումը մանկավարժին հնարավորություն է տալիս իրականացնել նպատակաուղղված աշխատանք՝ դրդելով սովորողներին կատարել տրամաբանորեն շաղկապված գործողություններ՝ համեմատում, ընդհանրացում, համադրում, զուգորդում, դասակարգում, վերլուծում: Նշված գործողությունները ապահովեցին հաղորդվող նյութի լիարժեք ու բազմաշերտ ընկալումը՝ խորացնելով և ընդլայնելով առարկայի նկատմամբ սովորողների պատկերացումների շրջանակը, ուսուցման գործընթացը դարձնելով ավելի հետաքրքիր: Իսկ ուսուցման գործընթացի նկատմամբ հետաքրքրության առաջացումը ինքնին նպաստում է սովորողների ուսման դրդապատճառների ձևավորմանն ու զարգացմանը, որը հանդիսանում է արդի կրթական համակարգի հիմնախնդիրը:

Գրականության ցանկ

1. Վիքիպեդիա՝ ազատ հանրագիտարան - <https://hy.wikipedia.org/wiki/>
2. «Հանրակրթության պետական կրթակարգ: Միջնակարգ կրթության պետական չափորոշիչ»
3. « Ինտեգրումը կրթական գործընթացում » - Փնջոյան Տ.